

מבחן יעל – שאלות לדוגמא

לפניכם מגוון שאלות לדוגמא בליווי הסברים מפורטים למבחן יעל. בהצלחה!

השלמת משפטים

בכל אחד מן המשפטים הבאים חסרה מילה או יותר. עליכם לבחור מבין ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתשלים את המשפט באופן הטוב ביותר, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

שאלה מס' 1:

עמוס עוז הוא סופר ____.

1. מכיר
2. הכרתי
3. מכירים
4. מוכר

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (4).

אחרי שם העצם 'סופר' יבוא תיאור של הסופר. תיאור זה צריך להתאים לו מבחינת מין (זכר/נקבה) ומספר (יחיד/רבים). תשובה 3 ('מכירים') היא מילה ברבים, ולכן ניתן לפסול אותה. כמו כן, חשוב לשים לב לזמן המשפט. המשפט הוא בהווה, כפי שמלמדת המילה 'הוא'. לכן, ניתן לפסול את תשובה 2 ('הכרתי') שהיא בזמן עבר. נותרנו עם תשובות 1 ו-4. ההבדל ביניהן הוא ההבדל בין פעיל (תשובה 1) לסביל (תשובה 4). במקרה של פעיל, צריך לציין את מי מכיר עמוס עוז. מאחר שאין המשך למשפט, נפסול את תשובה 1, ונישאר עם תשובה 4, שהיא התשובה הנכונה.

שאלה מס' 2:

הם אינם יכולים לדבר איתך עכשיו. הם יתפנו _____.

1. מאז שעה
2. כבר שעה
3. אחרי שעה
4. בעוד שעה

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (4).

המשפט שיש להשלים מנוסח בזמן עתיד. תשובה 2 מתאימה לזמן הווה (למשל, "הם פנויים כבר שעה"), ולכן אינה מתאימה. תשובה 3 מתאימה לזמן עבר (למשל, "הם התעייפו אחרי שעה של שחייה בבריכה"), ולכן נפסול גם אותה. תשובה 1 יוצרת משפט לא שלם, מפני שצריך לציין אחריה את השעה שבה מדובר (למשל, "מאז השעה 16:00"). מאחר שאין המשך לתשובה, נפסול אותה ונישאר עם תשובה 4, שהיא התשובה הנכונה.

שאלה מס' 3:

היא רעבה, _____ היא מכינה לעצמה כריך.

1. ולמרות זאת
2. ובשל כך
3. וכמו כן
4. ולאחר מכן

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (2).

שאלה זו מורכבת משני משפטים, והחלק החסר הוא החלק המקשר ביניהם. נבדוק את טיב הקשר בין שני המשפטים ונגלה שמדובר בקשר של סיבה ותוצאה. הסיבה מופיעה ראשונה, והתוצאה

מופיעה אחריה. לכן, עלינו לחפש תשובה שמצביעה על קשר של סיבה ותוצאה. תשובה 1 ('ולמרות זאת') נפסלת כי היא מציינת קשר של ניגוד. תשובה 3 ('וכמו כן') מציינת קשר של הוספה, ולכן נפסלת גם היא.

תשובה 4 ('ולאחר מכן') מצביעה על קשר של זמן. נותרנו עם תשובה 2 ('ובשל כך'), שהיא התשובה הנכונה. המילים "ובשל כך" הן מילים נרדפות למילים "ולכן" או "ומפני כן", ומציינות את הקשר שאנו מחפשים, כלומר קשר של סיבה ותוצאה.

שאלה מס' 4:

נועה ביקשה ממני _____ לך דרישת שלום.

1. מסרה
2. תמסור
3. למסור
4. מסירה

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (3).

בשאלה זו אנו נדרשים לזהות שתי פעולות: 1. נועה ביקשה. 2. אני אמסור. כאשר שתי פעולות מופיעות ברצף, לא ייתכן ששתי הפעולות יופיעו עם זמן וגוף. במקרה זה, לפעולה הראשונה "ביקשה" יש זמן (עבר) וגוף (נסתרת), ולכן הפעולה השנייה צריכה להופיע ללא זמן וללא גוף. מכאן אנחנו יכולים לשלול את אפשרויות 1 "מסרה" (זמן עבר, גוף נסתרת) ואת אפשרות 2 "תמסור" (זמן עתיד, גוף נסתרת). לאחר פועל עם זמן ועם גוף כמו "ביקשה" צריך לבוא שם פועל כמו "למסור" ולא שם פעולה כמו "מסירה". לכן התשובה הנכונה היא 3.

שאלה מס' 5:

הנר מאיר את החדר _____ הוא דולק.

1. אבל
2. כל עוד
3. אשר
4. אם כי

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (2).

נבחן את חלקי המשפט. החלק המופיע לפני הקו התחתון מספר על נר שמאיר את החדר והחלק המופיע אחרי הקו התחתון מתאר כי 'הוא (הנר) דולק'. יש קשר של התאמה בין שני חלקי המשפט.

אפשרות 1 שגויה: 'אבל' מתארת קשר של ניגוד, אבל אין ניגוד בין העובדה שהנר מאיר את החדר לבין העובדה שהוא דולק. יש התאמה. לכן אפשרות זו נפסלת.

לפי אפשרות 2 ('כל עוד'), בזמן ש'הנר מאיר את החדר' אז גם 'הוא (הנר) דולק' ולהיפך - כשהנר יפסיק להאיר את החדר אז הוא (הנר) יפסיק לדלוק. האפשרות הזו מצביעה על התאמה, ולכן זו התשובה הנכונה.

אפשרות 3 שגויה: 'אשר' פותחת פסוקית (חלק במשפט) חדשה ושקולה ל'ש-'. אם נציב את המילה 'אשר' במשפט, הקורא יבין כי המילה 'אשר' מתייחס למילה שלפניה 'החדר'. אבל לא החדר הוא זה שדולק אלא הנר. לכן אפשרות זו נפסלת.

אפשרות 4 שגויה: 'אם כי' פירושה 'למרות זאת' והיא מתארת קשר של ניגוד. כפי שהוסבר בנוגע לאפשרות 1, במשפט יש קשר של התאמה ולא קשר של ניגוד. לכן אפשרות זו נפסלת ואנו נותרים עם התשובה הנכונה 2.

שאלה מס' 6:

_____ הכניסה למשאיות לכביש זה.

1. אסורה
2. לא
3. עדיין לא
4. איננה

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (1).

מקריאת האפשרויות אנחנו רואים שכולן מילות שלילה. מכאן אנו מבינים שהמשפט אומר שמשאיות אינן יכולות להיכנס לכביש זה. כעת אנו צריכים למצוא את הדרך לבטא זאת.

אפשרות 1 ('אסורה') היא הצירוף הרווח בעברית: "אסורה הכניסה" שפירושה "אי אפשר להיכנס". זוהי התשובה הנכונה.

אפשרות 2 שגויה: ('לא') יכולה להופיע רק בעבר ובעתיד. אבל מהמשפט אפשר להבין שמדובר במשהו כללי בזמן הווה. לכן אפשרות זו נפסלת.

אפשרות 3 שגויה: לאחר 'עדיין לא' יכול להופיע פועל עם זמן וגוף (לדוגמא, עדיין לא הלכתי). לאחר "עדיין לא" לא תופיע ה"א הידיעה ולא שם פעולה כמו "כניסה". לכן גם אפשרות זו נפסלת.

אפשרות 4 שגויה: 'איננה' היא המילה "אין" בזמן עבר בגוף נסתרת. אמנם המשפט נכתב בזמן הווה ומתייחס ל"כניסה" (גוף נסתרת) אבל לאחר "איננה" לא תבוא ה"א הידיעה. לכן אפשרות זו נפסלת ואנו נותרים עם התשובה הנכונה 1.

ניסוח מחדש

בכל שאלה נתון משפט. עליכם לבחור מבין ארבע התשובות המוצעות את התשובה שתוכנה הוא הדומה ביותר למשפט הנתון, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

שאלה מס' 7:

מלחמת העולם השנייה קדמה להקמת מדינת ישראל.

1. מדינת ישראל הוקמה לאחר מלחמת העולם השנייה.
2. מדינת ישראל הקדימה את מלחמת העולם השנייה.
3. מדינת ישראל קמה במהלך מלחמת העולם השנייה.
4. מדינת ישראל הוקמה בעקבות מלחמת העולם השנייה.

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (1).

פירוש המילים "קדמה ל-" הוא קרתה לפני. אם כן, מלחמת העולם השנייה קרתה לפני הקמת מדינת ישראל. במילים אחרות, מדינת ישראל הוקמה לאחר המלחמה. זה בדיוק מה שנכתב בתשובה 1, שהיא התשובה הנכונה. תשובה 2 הופכת את סדר האירועים הכרונולוגי ולכן נפסלת. תשובה 3 נפסלת כי השימוש במילה "במהלך" מציין ששני האירועים קרו באותו הזמן. תשובה 4 נפסלת בגלל השימוש במילה "בעקבות", שמציינת קשר של סיבה ותוצאה במקום קשר של זמן.

שאלה מס' 8:

השימוש במתקנים הציבוריים הינו נחלת הכלל.

1. יש במתקנים הציבוריים חלקים שאינן שימושיים.
2. השימוש במתקנים הציבוריים מותר לכולם.
3. לשימוש במתקנים הציבוריים יש כללים פשוטים.
4. איש אינו משתמש במתקנים הציבוריים.

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (2).

משמעות הביטוי "נחלת הכלל" היא "מותר לכולם".

שאלה מס' 9:

המסעדה פשטה רגל.

1. המסעדה הוסיפה מנות חדשות לתפריט.
2. המסעדה עברה למקום חדש.
3. המסעדה אינה מגישה עוד מנות צמחוניות.
4. המסעדה הפסידה את כל כספה וחייבת כסף.

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (4).

משמעות הביטוי "פשט רגל" הוא "הפסיד את כל כספו ואף חייב כסף לאחרים". לכן התשובה הנכונה היא 4.

שאלה מס' 10:

יצאנו לטיול חרף מזג האוויר הגשום.

1. היינו בטיול, וירד גשם.
2. היינו בטיול, ולא ירד גשם.
3. לא היינו בטיול, וירד גשם.
4. לא היינו בטיול, ולא ירד גשם.

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (1).

משמעות המילה "חרף" היא "למרות", כלומר יש קשר של ניגוד בין שני חלקי המשפט: יצאנו לטיול למרות שירד גשם (זכרו כי רוב האנשים מעדיפים לצאת לטייל כאשר מזג האוויר נעים ולא יורד גשם). כלומר, ירד גשם אבל כן החלטנו לצאת לטייל. לכן התשובה הנכונה היא 1.

הבנת הנקרא

לפניכם קטע ובסופו שאלות. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה המתאימה ביותר לכל שאלה, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

התשובה לשאלה "לאיזה בעל חיים יש חדק?" היא, כמובן, לפיל. החדק הוא התארכות של האף והשפה העליונה. אך מדוע בעצם יש לפיל חדק?

מסתבר שלחדק יש מספר רב של שימושים. השימוש הראשון והחיוני ביותר של החדק הוא נשימה. החדק הוא אפו של הפיל, והוא מריח ונושם דרכו. כמו האדם, הפיל מסוגל לנשום דרך הנחיריים, אשר מצויים בחדק, ודרך פיו. שנית, החדק מאפשר לפיל לשהות זמן רב מתחת למים, מאחר שהוא ארוך מספיק לשמש כצינור העברה של אוויר, בדומה לשנורקל אצל הצוללן.

שימוש מרכזי נוסף של החדק מקביל לשימוש בזרוע אצל בני האדם. באמצעות החדק, יכול הפיל לאחוז בחפץ, להרימו, לשאת אותו ואף לדחוף אותו. השרירים הרבים בחדק מעניקים לפיל כוח מחד וגמישות ועדינות רבה מאידך. באמצעות החדק יכול הפיל להרים גזעי עץ כבדים אך גם לברור ולהרים גושי סוכר קטנים מתוך שכבה של חול. הפיל משתמש בחדק כזרוע גם כדי ללקט מזון ושתייה. באמצעות איבר זה הוא יכול להגיע אל ענפים גבוהים או לאסוף מזון מן הקרקע ולהביא אותו אל פיו. הפיל יכול לשאוב מים באמצעות החדק ולהביאם אל פיו כדי לשתות.

לחדק ישנם מספר שימושים נוספים, שמסייעים לא רק להישרדותו של הפיל אלא גם לשיפור איכות חייו: באמצעות החדק, משמיע הפיל קולות חזקים הנשמעים למרחק, ובכך הוא מתריע על נוכחותו ומתקשר עם פילים אחרים. כפי שכבר צוין, החדק חזק מאוד, וכאשר תוקפים את הפיל, הוא משתמש בחדק כמו בשוט, ומצליף בו על מנת לסלק את התוקפים. כמו כן, משתמש הפיל בחדק כדי לשאוב מים ולהתיזם על גופו כדי להצטנן מעט בימים חמים. לבסוף, הוא יכול גם לאסוף עפר מן הקרקע ולפזרו על גבו כדי להגן על עורו מפני עקיצות חרקים או נשיכותיהם.

שאלה מס' 11:

כיצד נושם הפיל?

1. דרך החדק בלבד.
2. דרך הפה בלבד.
3. דרך החדק והפה.
4. באמצעות שנורקל.

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (3).

התשובה נמצאת בפסקה השנייה, במשפט "כמו האדם, הפיל מסוגל לנשום דרך הנחיריים, אשר מצויים בחדק, ודרך פיו."

שאלה מס' 12:

השימוש שעושה הפיל בחדק כדי לשאוב מים ולהתיזם על גופו-

1. חיוני להישרדותו.
2. משפר את איכות חייו.
3. מדגים את חוזקו של החדק.
4. הוא השימוש המרכזי של החדק.

פתרון והסבר:

התשובה הנכונה היא (2).

השימוש המוזכר בשאלה מופיע לקראת סוף הפסקה האחרונה. בתחילת הפסקה מצוין שהשימושים המוזכרים בה מסייעים לא רק להישרדותו של הפיל אלא גם לשיפור איכות חייו. מכאן שהתשובה הנכונה היא 1 או 2. השימושים החשובים יותר, כלומר אלה שמסייעים לפיל לשרוד, מוזכרים ראשונים, ולאחריהם מופיעים השימושים החשובים פחות, כלומר אלה שמשפרים את איכות חייו של הפיל. מאחר שהשימוש שמוזכר בשאלה מופיע לקראת סוף הפסקה, התשובה הנכונה היא 2. תשובה 3 נפסלת כי חוזקו של החדק מוזכר בפסקה השלישית ולא בפסקה האחרונה. תשובה 4 נפסלת כי בתחילת הפסקה השלישית מופיעות המילים "שימוש מרכזי נוסף", מהן ניתן להבין שלחדק יש יותר מאשר שימוש מרכזי אחד.

חיבור

בפרק זה נתון נושא לחיבור. עליכם לכתוב 12-15 שורות על נושא זה. שימו לב שהחיבור יתאים לנושא, והשתדלו לכתוב באופן מסודר ובלשון נכונה. הזמן המוקצב לכתובה הוא 15 דקות.

נושא החיבור:

האם לדעתך אמצעי התקשורת צריכים לפרסם פרטים על חייהם האישיים של אנשים מפורסמים ודמויות ציבוריות? הסבר.

חיבור לדוגמא:

השאלה העומדת לדיון היא, בעצם, האם יש לציבור זכות לדעת על חייהם האישיים של אנשים מפורסמים ודמויות ציבוריות. לדעתי, התשובה היא שלילית.

לכל אדם שמורה הזכות לפרטיות, גם אם הוא מפורסם או בחר להקדיש את חייו לציבור. ראשית, יש אנשים שלא בחרו להיות מפורסמים, ולכן לא ניתן לומר שהם ויתרו על זכותם לפרטיות בכך שבחרו להתפרסם.

שנית, חייהם האישיים של מפורסמים ודמויות ציבוריות נוגעים במקרים רבות לא רק להם אלא גם לאנשים נוספים כגון משפחותיהם. במקרים רבים, כוללות משפחות אלה ילדים רכים בשנים. מכאן, שפרסום פרטים על חייהם האישיים של דמויות ציבוריות או אנשים מפורסמים עלול לגרום פגיעה בפרטיות של אנשים אחרים, שאינם מפורסמים או דמויות ציבוריות, ובפרטיותם של ילדים בפרט.

לבסוף, התמקדות בחיים האישיים של אדם מפורסם או של דמות ציבורית מסיטה את תשומת הלב מהעיקר, כלומר מאיכות עבודתו או יצירתו. מוטב לתקשורת לרכז את מאמציה בהשגת מידע רלוונטי ובפרסום מידע זה. מידע זה עשוי להיות תפקודו של דמות ציבורית בזירת פעילותה או ביקורת על אלבום או ספר חדש של אמן.

לסיכום, עדיף לדעתי שהתקשורת לא תעסוק בחייהם האישיים של אנשים מפורסמים ודמויות ציבוריות.

הערכת החיבור:

הערכת החיבור מתבצעת על פני ארבעה פרמטרים: תוכן, ארגון, עושר לשוני, דיוק לשוני. אין קשר ותלות בין הפרמטרים, ובכל פרמטר ההערכה ניתנת בסולם ציונים הנע בין 1 (נמוך ביותר) ל-7 (גבוה ביותר):

תוכן: החיבור מביע רעיון הקשור אל הנושא שנקבע: הכותבת מביעה ומסבירה את דעתה. הרעיון מובע בבהירות, ההתייחסות לנושא רחבה (שלושה נימוקים שונים, הגיוניים ומפורטים), והפרטים – לכל אורך החיבור – רלוונטיים.

הציון: 7 (טוב מאד)

ארגון: החיבור בעל מבנה ברור של פתיחה, גוף וסיום. הכותבת פותחת בהצגת הנושא ודעתה, ממשיכה בהסבר דעתה, ומונה נימוקים התומכים בדעה זו. כל משפט מוסיף משהו חדש על קודמו. המשפטים מתקשרים זה לזה בקישורים לוגיים נכונים, ונעשה שימוש במילות הקישור המתאימות לביטוי קשרים אלה. למשל, בפסקה השלישית: "במקרים רבים, כוללות משפחות אלה ילדים רכים בשנים. מכאן, שפרסום פרטים על חייהם האישיים של דמויות ציבוריות או אנשים מפורסמים עלול לגרום פגיעה בפרטיות של אנשים אחרים". בחיבור אין חזרות והארכות שלא לצורך, והכתיבה מאורגנת על פי המקום שהוקצה לה. במילים אחרות, החיבור באורך הדרוש, לא פחות ולא יותר, והוא אינו מגיע לאורך הדרוש על ידי חזרה על אותם טיעונים או על ידי הארכת החיבור באופן מלאכותי.

הציון: 7 (טוב מאד)

עושר לשוני: החיבור עשיר בביטויים, בניבים ובצירופים ההולמים את סגנון הכתיבה. למשל, "מסיטה את תשומת הלב" (פסקה רביעית). הכותבת משתמשת במשפטים מסוגים שונים: פשוטים, מחוברים ומורכבים. למשל, "ראשית, יש אנשים שלא בחרו להיות מפורסמים, ולכן לא ניתן לומר שהם ויתרו על זכותם לפרטיות בכך שבחרו להתפרסם" (פסקה שנייה).

הציון: 7 (טוב מאד)

דיוק לשוני: החיבור כתוב בלשון בהירה וקריאה, ואין בו שגיאות המחייבות הורדת ציון.

הציון: 7 (טוב מאד)